

PET - pasja enota terapevtov
ZAVOD ZA POSREDOVANJE S POMOČJO PSOV
Zvezda 16, 1210 Ljubljana Šentvid
Davčna številka: 78241499
SI56 0203 2025 9608 039
info@zavod-pet.si
www.zavod-pet.si

Ljubljana, 22. 12. 2022

POSREDOVANJE S POMOČJO PSA V SLOVENIJI

OPIS DEJAVNOSTI

Posredovanje s pomočjo psa (okr. PPP) je dejavnost, ki v programe zdravstvenih, rehabilitacijskih, vzgojno-izobraževalnih in socialno-varstvenih ustanov kot del terapevtskega procesa ali za izboljšanje kvalitete življenja posameznika namensko vključuje terapevtskega psa. Tega vodi za to posebej usposobljen vodnik, ki je hkrati tudi njegov skrbnik oz. lastnik. Skupaj predstavljata terapevtski par.

Za vključevanje v programe ustanov ni primeren vsak pes. Terapevtski pes je dobro socializiran, vzgojen in v namene izvajanja PPP izšolan pes, z visokim tolerančnim pragom do ljudi, drugih živali in nenavadnih situacij, zvokov in predmetov. Biti mora zdrav, negovan, veterinarsko pregledan ter brez zabeleženega ugriza v Centralnem registru psov (CRPsi). Vodnik izkazuje sočuten odnos do živali in ljudi, sposobnost dela s posamezniki in skupinami ima dobre komunikacijske spretnosti, izkazuje poznavanje dejavnosti in različnih okolij, v katera vključuje psa ter odlično poznavanje psa, njegovih individualnih potreb in interesov ter principov skrbi za dobrobit in dobro počutje psa. Eden od pogojev je tudi, da vodnik nima zabeležbe v kazenski evidenci. Usposabljanje terapevtskega para traja cca. eno leto. Terapevtski pari nosijo oznake, iz katerih je razvidno, kdo so in s kakšnim namenom prihajajo v ustanovo.

V ustanovah sodelujemo s strokovnimi sodelavci, ki so posebej usposobljeni za izvajanje PPP. Ti lahko v delo vključujejo drug terapevtski par ali pa dejavnost izvajajo s svojim terapevtskim psom. V rehabilitacijskih in socialnih ustanovah sodelujemo z delovnimi terapevti in fizioterapevti. S pomočjo terapevtskih psov pri uporabnikih spodbujamo boljšo komunikacijo, vzpostavljanje socialnih stikov in razvijanje oz. ohranjanje fizične in umske kondicije. V šolah in vrtcih terapevtske pse vključujejo učitelji, socialni, specialni in rehabilitacijski pedagogi ter inkluzivni pedagogi, psihologi in drugi strokovni sodelavci v vzgojno izobraževalnem procesu. S pomočjo terapevtskih psov otroke in mladostnike v sproščenem učnem okolju motivirajo k razmišljanju, iskanju novih informacij in so v pomoč pri premagovanju ovir in primanjkljajev na posameznih področjih učenja, predvsem pa spodbujajo razvoj spoštljivega in odgovornega odnosa do živali, kar se nemalokrat pokaže tudi v spoštljivem odnosu do ljudi. V bolnišnicah otroke predvsem razveseljujejo, so jim tolažniki in jim pomagajo vsaj za nekaj časa pregnati misli na bolezen in bivanje v institucionalnem okolju daleč od doma. Blagodejni učinki terapevtskih psov na uporabnike teh ustanov so dobro znani in dokumentirani.

V Sloveniji se dejavnost izvaja že od leta 2004. Organizacije, ki smo dolgoletno aktivne na tem področju (PET – Pasja enota terapevtov, Zavod za posredovanje s pomočjo psov, Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke, Slovensko društvo za terapije s pomočjo živali – Ambasadorji nasmeha in Slovensko združenje inštruktorjev, Center za šolanje psov vodičev in psov pomočnikov SLO–CANIS) imamo že uveljavljene in med organizacijami poenotene interne postopke in strategije preverjanja primernosti ter usposabljanja psov in vodnikov za vključevanje v programe PPP, uveljavljene postopke usposabljanja strokovnih sodelavcev PPP, uveljavljene načine sodelovanja z ustanovami, postopke in strategije za zagotavljanje zdravja in varnosti pri izvajanju programov ter zagotavljanje dobrobiti vseh udeleženih v programih. Posebno pozornost posvečamo skrbi za zdravje, dobrobiti in dobremu počutju psov, ki jih vključujemo v programe. Delovanje organizacij temelji na strokovnih izhodiščih in dolgoletnih izkušnjah njihovih aktivnih članov. Z namenom zagotavljanja kvalitetnega, strokovnega in učinkovitega delovanja na področju PPP, organizacije sodelujemo tudi s sorodnimi evropskimi in svetovnimi organizacijami in zvezami organizacij.

Naše udejstvovanje je povsem prostovoljsko. Ne le, da so vodniki psov prostovoljci, da strokovni sodelavci ustanov za vključevanje terapevtskih psov v programe ustanov opravljajo dodatne ure, ki se ne štejejo v njihov delovni čas, tudi vse dejavnosti, potrebne za obstoj in razvoj dejavnosti, opravljamo člani organizacij na prostovoljski bazi. Tako prostovoljsko vzgajamo in šolamo pse, usposabljammo vodnike in strokovne sodelavce, usposabljammo inštruktorje in mentorje terapevtskih parov, vodimo celotno organizacijo, koordinacijo in administracijo dejavnosti in skrbimo za promocijo dejavnosti.

V Sloveniji v organizacijah, ki delujemo na področju PPP, trenutno deluje 152 terapevtskih parov, vsako leto izšolamo cca. 30 novih parov, na leto obiščemo cca. 200 ustanov, od teh več kot polovico obiskujemo tedensko, v ustanovah skupaj opravimo cca. 10000 ur, če štejemo le ure obiskov v ustanovi. K temu moramo v delovne ure prišteti še pripravo in prihod terapevtskega para na dejavnost, ter delovne ure potrebne za vodenje dejavnosti. Če število navedenih ur pomnožimo s 3, je to skromna ocena ur, ki jih opravimo prostovoljno.

FINANCIRANJE

Večinoma se financiramo iz sponzorstev, donacij in lastnih prispevkov. Nekatere ustanove nam povrnejo potne stroške. Pogojem javnih razpisov, zaradi posebnosti našega dela, načeloma ne moremo zadostiti, zato se nanje tudi ne prijavljamo. Nekako se znajdemo pri iskanju primernih prostorov za testiranja psov in usposabljanja, pridobivanju sredstev za delovno opremo in pripomočke oz. vse to priskrbijo prostovoljci z lastnim finančnim vložkom.

PROBLEMATIKA

Pri delovanju se, poleg stalne borbe za financiranje programov, soočamo s še veliko bolj perečo problematiko. To je normativna neurejenost področja. Z nobenim zakonom in pravilniki, ki bi veljali na državni ravni ni določeno, kaj je PPP, kdo lahko dejavnost izvaja, kakšne so kompetence sodelujočih, način kako se izvaja, komu te vrste pomoč pripada, itd. Tako se pojavljajo posamezniki ali skupine, ki ne delujejo v okviru nobene nevladne organizacije s področja PPP. ki dejavnost opravljajo povsem nestrokovno in neodgovorno, kar v prvi vrsti ogroža dobrobit in dobro počutje psov, hkrati pa predstavlja tudi veliko tveganje

za javno zdravje. Kljub vsem trudu, ki ga organizacije vlagamo v strokovnost, je predvsem od dobre volje vodstev ustanov odvisno, ali bo storitev ponujena uporabnikom ali ne, torej možnosti dostopa niso enake za vse uporabnike.

POBUDE

V letih našega delovanja smo organizacije na Vlado RS in pristojna ministrstva direktno (leta 2012) ali preko poslanske pobude (2013, 2019, 2022) naslovili pobude za normativno ureditev področja (podroben opis v prilogi 1).

Na Slovenskem inštitutu za standardizacijo, je v okviru Tehničnega odbora TC v pripravi Slovenski nacionalni standard Terapevtski psi. Leta 2017 smo bili na pobudo Slovenskega združenja inštruktorjev, Centra za šolanje psov vodičev in psov pomočnikov SLO – CANIS povabljeni k soustvarjanju evropskega standarda CEN/TC 452 Assistance Dog & Guide Dog Teams Standards and Instructors Competences. Na prvem plenarnem srečanju smo skupaj s še nekaj državami naslovili pobudo, da se tudi terapevtske pse vključi v bodoči standard, a smo bili s strani večjih držav preglasovani. Ker na evropski ravni žal ni interesa po vključitvi terapevtskih psov med delovne pse, smo se odločili za oblikovanje nacionalnega izvirnega standarda, v katerem so navedene jasne definicije dejavnosti in posameznih programov, kriteriji preverjanja primernosti in šolanja psov, usposabljanja in kompetence vodnikov, strokovnih sodelavcev, mentorjev terapevtskih parov, inštruktorjev in ostalega osebja, pogoji za sodelovanje z ustanovami, dostopnost dejavnosti vsem zainteresiranim uporabnikom, kriteriji za zagotavljanje dobrobiti terapevtskih psov in preprečevanja zdravstvenih tveganj vseh udeležencev. Standard je dobra podlaga za zakonsko ureditev področja, hkrati pa vidimo tudi možnost razširitve v mednarodni standard.

UREDITEV IN IZVAJANJE PPP V DRUGIH DRŽAVAH

Do podatkov, kako je področje normativno urejeno v drugih državah Evropske unije ali širše, ni enostavno dostopati. Podatki, ki jih imamo, pa nakazujejo, da se področje z nekaj volje da urediti.

V Italiji, npr. imajo posamezne dežele predpisane zakonske ureditve področja (podrobneje v prilogi 2).

V Avstriji so t. i. terapevtski podporni psi, tako kot psi pomočniki, od 1. januarja 2015 zakonsko urejeni v razdelku 39a zveznega zakona o invalidih, BBG (Dostopno prek: <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008713&Artikel=&Paragraf=39a&Anlage=&Uebergangsrecht=>).

Dodatna smernica zveznega ministra za delo, socialne zadeve in varstvo potrošnikov določa podrobnejše določbe tega zakona. (Dostopno prek:

https://www.vetmeduni.ac.at/fileadmin/v/therapiebegleithunde/PDF_zum_Download/Richtlinien_Therapiehunde.pdf). Ministrstvo za socialne zadeve je od 1. januarja 2015 pooblastilo Raziskovalni inštitut Messerli iz Vetmeduni na Dunaju za izvedbo testa terapevtskega psa za podporo. V ta namen je bil na raziskovalnem inštitutu Messerli ustanovljen testni center za terapevtske pse.

Hrvaška je dne 25.4. 2019 sprejeli Zakon o koriščenju psa pomagača, ki opredeljuje tako pse pomočnike kot tudi terapevtske pse (podrobneje v prilogi 3). Problematično v tem zakonu je, da je postopek šolanja in vključevanja terapevtskega psa v delo z uporabniki enak kot pri psu pomočniku. Pse torej vzgaja in šola ustanova, ki izpolnjuje z zakonom določene kriterije (Centar za rehabilitacijo Silver in Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet). Psi

so večinoma njihove vzreje. Po šolanju psi delujejo v okviru Centra za rehabilitacijo Silver ali pa jih dodelijo končnemu uporabniku oz. drugi rehabilitacijski ustanovi, v kateri center usposobi strokovno osebo za vodenje tega psa in nudenje storitev uporabnikom ustanove. Za razliko od prakse pri nas, kjer je vodnik psa tudi njegov lastnik, je na Hrvaškem terapevtski pes v lasti ustanove, ki šola terapevtske pse ali pa rehabilitacijske ustanove, ki ji je bil pes dodeljen. Ti psi so šolani za specifične naloge in bi jih prej lahko šteli med pse pomočnike kot terapevtske pse.

Sistem, kot ga imamo postavljen pri nas, nudi možnosti sodelovanja v dejavnosti tako vodnikom prostovoljcem kot strokovnim sodelavcem, ki lahko tudi svojega psa vključujejo v profesionalno delo. Širši je tudi nabor ustanov, ki jih obiskujemo in s tem nudimo tudi več različnim uporabnikom našo pomoč. V Sloveniji imamo vodniki psov možnost izbire, katere ustanove bomo obiskovali, pri tem pa se upošteva predvsem preference psa, v katerem okolju se v določenem obdobju življenja bolje počuti.

Dobra stran hrvaškega zakona je predvsem v delu, ki se nanaša na pravice uporabnikov, ki jim je bil pes dodeljen, možnost uporabe javnega prevoza s psom in vstopa ter zadrževanja na javnih mestih. V Sloveniji je z zakonom to omogočeno le psom-pomočnikom invalidov in psom-vodičem slepih. Tudi zato so nekatere ustanove še vedno skeptične pri vključevanju terapevtskih psov. Organizacije se strinjamo, da so terapevtski psi ravno tako delovni psi kot so to psi-pomočniki invalidom ali psi-vodniki slepih, pa čeprav se postopek šolanja in način nudenja pomoči uporabnikom nekoliko razlikujeta. Zato smo mnenja, da bi moral biti tudi terapevtskim psom z zakonom omogočene enake pravice.

Zakonodaje drugih evropskih držav, pa tudi standardi stanovskih organizacij predstavljajo bolj ali manj dobre rešitve, vsekakor pa nam lahko služijo kot izhodišče. Vsekakor pa smo organizacije, ki že dolga leta delujemo na tem področju enotne, da moramo biti v morebitne spremembe zakonodaje ali v pripravo novih zakonov oz. pravilnikov polnopravno vključene.

Zavod PET

direktorica
Monika Rijavec

